

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร ในอำเภอ สันทราย จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานด้านลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับความสำเร็จในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร (วัดจากรายได้สุทธิจากการจำหน่ายปลา/ปี) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise Method) ซึ่งมีตัวแปรอิสระทั้งหมด 21 ตัวแปร คือ

1. อายุ
2. สถานภาพ
3. ระดับการศึกษา
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
5. ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา
6. ความมีวินัยของเกษตรกร
7. ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา
8. จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา
9. รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน
10. ภาวะหนี้สิน
11. ต้นทุนการเลี้ยงปลา
12. สถานภาพทางสังคม
13. การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงปลา

14. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง
15. การติดต่อกับนักวิชาการด้านการประมง
16. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชมรมผู้เลี้ยงปลา
17. การติดต่อกับเพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา
18. ประสบการณ์ในการฝึกอบรมการเลี้ยงปลา
19. ความรู้ในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร
20. ทักษะในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร
21. การปฏิบัติในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเลี้ยงปลานิล
ของเกษตรกร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานด้านลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

ด้านลักษณะส่วนบุคคล

1.1 เพศ

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 2) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 78.2 และเป็นเพศหญิง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8

ตารางที่ 2 เพศของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	93	78.2
หญิง	26	21.8
รวม	119	100

1.2 อายุ

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 3) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 มีกลุ่มอายุระหว่าง 46-55 ปี รองลงมาจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 มีกลุ่มอายุระหว่าง 56-65 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 มีกลุ่มอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 มีกลุ่มอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 35 ปี และจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 มีกลุ่มอายุมากกว่า 65 ปี โดยเกษตรกรมีอายุน้อยที่สุด 28 ปี อายุมากที่สุด 68 ปี อายุเฉลี่ยของเกษตรกร 50.10 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 9.37

ตารางที่ 3 อายุของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 35	11	9.2
36-45	24	20.2
46-55	48	40.3
56-65	32	26.9
มากกว่า 65	4	3.4
รวม	119	100

อายุต่ำสุด 28 ปี

อายุเฉลี่ย 50.10 ปี

อายุสูงสุด 68 ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.37

1.3 สถานภาพ

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 4) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 83.2 สมรสแล้ว รองลงมาจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 เป็นโสด รองลงมา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 หย่าร้าง และจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 เป็นหม้าย

ตารางที่ 4 สถานภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	15	12.6
สมรส	99	83.2
หย่าร้าง	3	2.5
หม้าย	2	1.7
รวม	119	100

1.4 ระดับการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 5) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 รองลงมาจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 21 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 จบการศึกษาระดับ ปวส. หรืออนุปริญญา และจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 จบการศึกษาระดับปริญญาโท

ตารางที่ 5 ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 4	25	21.0
ประถมศึกษาปีที่ 6	17	14.3
มัธยมศึกษาปีที่ 3	28	23.5
มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า	24	20.2
ปวส. หรืออนุปริญญา	4	3.4
ปริญญาตรี	18	15.1
ปริญญาโท	3	2.5
รวม	119	100

1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 6) พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 4-5 คน รองลงมาจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 37 คน และจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน

ตารางที่ 6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

สมาชิกในครัวเรือน(คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 คน	37	31.1
4-5 คน	61	51.3
มากกว่า 6 คน	21	17.6
รวม	119	100

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.17 คน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 7 คน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.16

1.6 ระยะทางจากบ้านถึงบ่อเลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 7) พบว่าระยะทางจากบ้านถึงบ่อเลี้ยงของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 มีระยะทางจากบ้านถึงบ่อเลี้ยงปลา 0.5-2 กิโลเมตร รองลงมาจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 37 มีระยะทางจากบ้านถึงบ่อเลี้ยงปลาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 500 เมตร และจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 มีระยะทางจากบ้านถึงบ่อเลี้ยงปลามากกว่า 2 กิโลเมตร

ตารางที่ 7 ระยะทางจากบ้านถึงบ่อเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

ระยะทางจากบ้านถึงบ่อเลี้ยงปลา(เมตร)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 500 เมตร	44	37.0
501-2000 เมตร	59	49.6
มากกว่า 2000 เมตร	16	13.4
รวม	119	100

ระยะทางจากบ้านถึงบ่อเลี้ยงปลาต่ำสุด 3 เมตร

ระยะทางจากบ้านถึงบ่อเลี้ยงปลาสูงสุด 30 กิโลเมตร

ระยะทางจากบ้านถึงบ่อเลี้ยงปลาเฉลี่ย 1,831.75 เมตร

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4,161.70

1.7 ประสบการณ์การเลี้ยงปลานิล

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 8) พบว่าประสบการณ์การเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 63.9 มีประสบการณ์การเลี้ยงปลานิล 5-10 ปี รองลงมาจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 มีประสบการณ์การเลี้ยงปลานิลน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 ปี และจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 มีประสบการณ์การเลี้ยงปลานิลมากกว่า 10 ปี

ตารางที่ 8 ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

ประสบการณ์การเลี้ยงปลานิล (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 ปี	29	24.4
5-10	76	63.9
มากกว่า 10 ปี	14	11.8
รวม	119	100

ประสบการณ์ต่ำสุด คือ 1 ปี

ประสบการณ์สูงสุด คือ 16 ปี

ประสบการณ์เฉลี่ย คือ 6.82 ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.19

1.8 การนำความรู้จากหนังสือ วารสาร เอกสาร หรือสื่อต่าง ๆ ไปปฏิบัติใช้ในการเลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 9) พบว่าการนำความรู้จากหนังสือ วารสาร เอกสาร หรือสื่อต่าง ๆ นำไปใช้ปฏิบัติในการเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง รองลงมาจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2 ปฏิบัติทุกครั้ง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 16 นาน ๆ ที่นำมาปฏิบัติ และจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 ไม่เคยนำไปปฏิบัติ

ตารางที่ 9 การนำความรู้จากหนังสือ วารสาร เอกสาร หรือ สื่อต่าง ๆ ไปปฏิบัติในการเลี้ยงปลา

การปฏิบัติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยนำไปปฏิบัติ	4	3.4
นาน ๆ ที่นำมาปฏิบัติ	19	16.0
ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง	64	53.8
ปฏิบัติทุกครั้ง	32	26.9
รวม	119	100

1.9 การนำความรู้จากการอบรม ไปปฏิบัติในการเลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 10) พบว่าการนำความรู้จากการอบรม ไปปฏิบัติในการเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง รองลงมาจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ปฏิบัติทุกครั้ง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 16 นาน ๆ ที่นำมาปฏิบัติ และจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 ไม่เคยเข้ารับการอบรม

ตารางที่ 10 การนำความรู้จากการอบรม ไปปฏิบัติในการเลี้ยงปลา

การปฏิบัติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยเข้ารับการอบรม	12	10.1
นาน ๆ ที่นำมาปฏิบัติ	19	16.0
ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง	66	55.5
ปฏิบัติทุกครั้ง	22	18.5
รวม	119	100

1.10 ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลาทั้งหมด

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 11) พบว่าขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลาทั้งหมดของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 69.7 มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลาทั้งหมด 2-5 ไร่ รองลงมาจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลาทั้งหมดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ไร่ และจำนวน 15 คน มีขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลาทั้งหมดมากกว่า 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.6

ตารางที่ 11 ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลาทั้งหมดของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลาทั้งหมด (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ไร่	21	17.6
2-5 ไร่	83	69.7
มากกว่า 5 ไร่	15	12.6
รวม	119	100

ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลาทั้งหมดของเกษตรกรน้อยที่สุด 1 งาน
 ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลาทั้งหมดของเกษตรกรมากที่สุด 30 ไร่
 ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลาทั้งหมดของเกษตรกรเฉลี่ย 3.35 งาน
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.94

1.11 จำนวนบ่อเลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 12) พบว่าจำนวนบ่อเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล ส่วนใหญ่จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 มีจำนวนบ่อเลี้ยงปลา 1 บ่อ และจำนวน 53 คน คิดเป็น ร้อยละ 53 มีจำนวนบ่อเลี้ยงปลามากกว่า 1 บ่อ

ตารางที่ 12 จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

จำนวนบ่อเลี้ยงปลา (บ่อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 บ่อ	66	55.5
มากกว่า 1 บ่อ	53	44.5
รวม	119	100

จำนวนบ่อต่ำสุด 1 บ่อ

จำนวนบ่อเฉลี่ย 1.78 บ่อ

จำนวนบ่อสูงสุด 23 บ่อ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.16

1.12 จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยในการเลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 13) พบว่า จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยในการเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 67.2 มีจำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยในการเลี้ยงปลาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 คน และจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 มีจำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยในการเลี้ยงปลามากกว่า 1 คน

ตารางที่ 13 จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยในการเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยในการเลี้ยงปลา (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 คน	80	67.2
มากกว่า 1 คน	39	32.8
รวม	119	100

จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยในการเลี้ยงปลาดำสุด 0 คน

จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยในการเลี้ยงปลาสูงสุด 5 คน

จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยในการเลี้ยงปลาเฉลี่ย 1.29 คน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77

1.13 จำนวนแรงงานที่จ้างมาช่วยในการเลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 14) พบว่าจำนวนแรงงานที่จ้างมาช่วยในการเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 90.8 ไม่มีการจ้างแรงงานมาช่วยในการเลี้ยงปลา และจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 มีแรงงานที่จ้างมาช่วยในการเลี้ยงปลามากกว่าหรือเท่ากับ 1 คน

ตารางที่ 14 จำนวนแรงงานที่จ้างมาช่วยในการเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

จำนวนแรงงานในครอบครัวที่ช่วยในการเลี้ยงปลา (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0 คน (ไม่ได้จ้าง)	108	90.8
มากกว่าหรือเท่ากับ 1 คน	11	9.2
รวม	119	100

จำนวนแรงงานที่จ้างมาช่วยในการเลี้ยงปลาต่ำสุด 0 คน

จำนวนแรงงานที่จ้างมาช่วยในการเลี้ยงปลาสูงสุด 4 คน

จำนวนแรงงานที่จ้างมาช่วยในการเลี้ยงปลาเฉลี่ย 0.14 คน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60

1.14 อาชีพทำการเกษตรนอกเหนือจากการเลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 15) พบว่าอาชีพทำการเกษตรนอกเหนือจากการเลี้ยงปลาของเกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ รองลงมาจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 ประกอบอาชีพทำสวน และจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 21 ประกอบอาชีพทำนา

ตารางที่ 15 อาชีพทำการเกษตรนอกเหนือจากการเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำนา	25	21.0
ทำสวน	38	31.9
เลี้ยงสัตว์	51	42.9

หมายเหตุ : ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1.15 อาชีพอื่นนอกเหนือจากการทำการเกษตร

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 16) พบว่าอาชีพอื่นนอกเหนือจากการทำการเกษตรของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมาจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 ประกอบอาชีพค้าขาย และจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 ประกอบอาชีพรับราชการ

ตารางที่ 16 อาชีพอื่นนอกเหนือจากการทำการเกษตรของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับราชการ	21	17.6
รับจ้างทั่วไป	42	35.3
ค้าขาย	36	30.3

หมายเหตุ : ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1.16 รายได้จากภาคการเกษตร

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 17) พบว่ารายได้จากภาคการเกษตรของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 48.7 มีรายได้จากภาคการเกษตรน้อยกว่า 50,000 บาท รองลงมาจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 มีรายได้จากภาคการเกษตรระหว่าง 50,000-100,000 บาท และจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 มีรายได้จากภาคการเกษตรมากกว่า 100,000 บาท

ตารางที่ 17 รายได้จากภาคการเกษตรของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

รายได้จากภาคการเกษตร (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 50,000	58	48.7
50,000-100,000	37	31.1
มากกว่า 100,000	24	20.2
รวม	119	100

รายได้จากภาคการเกษตรต่ำสุด 7,000 บาท

รายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 74,147.06 บาท

รายได้จากภาคการเกษตรสูงสุด 400,000 บาท

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 77,788.46

1.17 รายได้นอกเหนือจากภาคการเกษตร

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 18) พบว่ารายได้นอกเหนือจากภาคการเกษตรของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 มีรายได้นอกเหนือจากภาคการเกษตรน้อยกว่า 100,000 บาท รองลงมาจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 มีรายได้นอกเหนือจากภาคการเกษตรระหว่าง 100,000-300,000 บาท และจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 มีรายได้นอกเหนือจากภาคการเกษตรมากกว่า 300,000 บาท

ตารางที่ 18 รายได้นอกเหนือจากภาคการเกษตรของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

รายได้อื่นนอกเหนือจากภาคการเกษตร (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	45	37.8
100,000-300,000	29	24.4
มากกว่า 300,000	11	9.2
รวม	85	71.4

หมายเหตุ : เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล 34 คน ไม่มีรายได้นอกเหนือจากภาคการเกษตร
รายได้อื่นนอกเหนือจากภาคการเกษตรต่ำสุด 2,000 บาท
รายได้อื่นนอกเหนือจากภาคการเกษตรสูงสุด 1,000,000 บาท
รายได้อื่นนอกเหนือจากภาคการเกษตรเฉลี่ย 144,632.94 บาท
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 171,456.73

1.18 รายได้รวมทั้งหมดของเกษตรกร

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 19) พบว่ารายได้รวมทั้งหมดของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล ส่วนใหญ่จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 มีรายได้รวมทั้งหมดของเกษตรกรน้อยกว่า 100,000 บาท รองลงมาจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 มีรายได้รวมทั้งหมดของเกษตรกรอยู่ระหว่าง 100,000-300,000 บาท และจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 มีรายได้รวมทั้งหมดของเกษตรกรมากกว่า 300,000 บาท

ตารางที่ 19 รายได้รวมทั้งหมดของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

รายได้รวมของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	60	50.4
100,000-300,000	45	37.8
มากกว่า 300,000	14	11.8
รวม	119	100

รายได้รวมทั้งหมดของเกษตรกรต่ำสุด 6,000 บาท

รายได้รวมทั้งหมดของเกษตรกรสูงสุด 1,000,000 บาท

รายได้รวมทั้งหมดของเกษตรกรเฉลี่ย 146,002.50 บาท

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 154,771.50

1.19 การกู้เงินของเกษตรกร

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 20) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 มีการกู้เงินเพื่อนำมาใช้ในการเลี้ยงปลานิล และจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 ไม่มีการกู้เงินเพื่อนำมาใช้ในการปลานิล

ตารางที่ 20 การกู้เงินของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลเพื่อนำมาใช้ในการเลี้ยงปลานิล

การกู้เงินเพื่อนำมาใช้ในการเลี้ยง ปลา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กู้	46	38.7
ไม่กู้	73	61.3
รวม	119	100

1.20 แหล่งเงินกู้ของเกษตรกร

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 21) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 กู้เงินมาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมา จำนวน 14 คิดเป็นร้อยละ 11.8 กู้เงินมาจากกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 กู้เงินมาจากธนาคารพาณิชย์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5 กู้เงินมาจากสหกรณ์การเกษตร และจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 กู้เงินมาจากญาติ พี่น้อง

ตารางที่ 21 แหล่งเงินกู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

แหล่งเงินกู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	53	44.5
สหกรณ์การเกษตร	6	5.0
ธนาคารพาณิชย์	8	6.7
กองทุนหมู่บ้าน	14	11.8
อื่นๆ* (ญาติ พี่น้อง)	3	2.5

หมายเหตุ : ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1.21 ภาวะหนี้สินของครัวเรือน (ปี 2552)

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 22) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 มีหนี้สินของครัวเรือน และจำนวน 53 คิดเป็นร้อยละ 44.5 ไม่มีหนี้สินของครัวเรือน

ตารางที่ 22 ภาวะหนี้สินของครัวเรือน (ปี 2552) ของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

ภาวะหนี้สิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	66	55.5
ไม่มี	53	44.5
รวม	119	100

1.22 จำนวนหนี้สินของครัวเรือน (ปี 2552)

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 23) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 มีหนี้สินของครัวเรือนน้อยกว่า 100,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 มีหนี้สินของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 100,000-300,000 บาท และจำนวน 14 คิดเป็นร้อยละ 11.8 มีหนี้สินของครัวเรือนมากกว่า 300,000 บาท

ตารางที่ 23 จำนวนหนี้สินของครัวเรือน (ปี 2552) ของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

จำนวนหนี้สิน (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	29	24.4
100,000-300,000	23	19.3
มากกว่า 300,000	14	11.8
รวม	66	55.5

จำนวนหนี้สินต่ำสุด 6,000 บาท

จำนวนหนี้สินเฉลี่ย 252,318.2 บาท

จำนวนหนี้สินสูงสุด 3,000,000 บาท

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 428,497.90

1.23 ต้นทุนการเลี้ยงปลานิล

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 24) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 มีต้นทุนในการเลี้ยงปลานิลน้อยกว่า 100,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 มีต้นทุนในการเลี้ยงปลานิลอยู่ระหว่าง 100,000-300,000 บาท และจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 มีต้นทุนในการเลี้ยงปลานิลมากกว่า 300,000 บาท

ตารางที่ 24 ต้นทุนการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

ต้นทุนการเลี้ยงปลา (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	43	36.1
100,000-300,000	67	56.3
มากกว่า 300,000	9	7.6
รวม	119	100

ต้นทุนต่ำสุด 11,700 บาท

จำนวนต้นทุนเฉลี่ย 165,747.77 บาท

ต้นทุนสูงสุด 1,383,000 บาท

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 188,967.83

1.24 ขนาดลูกปลาที่ปล่อยลงเลี้ยง

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 25) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 67.2 มีขนาดลูกปลาที่ปล่อยลงเลี้ยงเท่ากับ 1 เซนติเมตร จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 มีขนาดลูกปลาที่ปล่อยลงเลี้ยงอยู่ระหว่าง 2-3 เซนติเมตร และจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 มีขนาดลูกปลาที่ปล่อยลงเลี้ยงมากกว่า 3 เซนติเมตร

ตารางที่ 25 ขนาดลูกปลาที่ปล่อยลงเลี้ยงของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

ขนาดลูกปลา (เซนติเมตร)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 ซม.	26	21.8
2-3 ซม.	80	67.2
มากกว่า 3 ซม.	13	10.9
รวม	119	100

ขนาดลูกปลาเล็กสุด 1 เซนติเมตร

ขนาดลูกปลาเฉลี่ย 1.89 เซนติเมตร

ขนาดลูกปลาใหญ่สุด 12 เซนติเมตร

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56

1.25 จำนวนพันธุ์ปลาที่ปล่อยลงเลี้ยง

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 26) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 43.7 มีจำนวนปลาที่ปล่อยลงเลี้ยงน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3,000 ตัว จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 33.6 มีจำนวนปลาที่ปล่อยลงเลี้ยงอยู่ระหว่าง 3,001 - 5,000 ตัว และจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 มีจำนวนปลาที่ปล่อยลงเลี้ยงมากกว่า 5,000 ตัว

ตารางที่ 26 จำนวนพันธุ์ปลาที่ปล่อยลงเลี้ยงของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

จำนวนพันธุ์ปลาที่ปล่อยลงเลี้ยง(ตัว/ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3,000	40	33.6
3,001-5,000	52	43.7
มากกว่า 5,000	27	22.7
รวม	119	100

จำนวนปลาที่ปล่อยลงเลี้ยงต่ำสุด 1,500 ตัว/ไร่

จำนวนปลาที่ปล่อยลงเลี้ยงเฉลี่ย 4,950.76 ตัว/ไร่

จำนวนปลาที่ปล่อยลงเลี้ยงสูงสุด 12,000 ตัว/ไร่

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1,942.09

1.26 จำนวนรุ่นที่เลี้ยงปลาต่อปี

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 27) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 84 มีการเลี้ยงปลาต่อปีเท่ากับ 1 รุ่น และจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 มีการเลี้ยงปลาต่อปีมากกว่า 1 รุ่น

ตารางที่ 27 จำนวนรุ่นที่เลี้ยงปลาต่อปีของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

จำนวนรุ่นที่เลี้ยงปลา (รุ่น/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 รุ่น	100	84.0
มากกว่า 1 รุ่น	19	15.9
รวม	119	100

จำนวนรุ่นที่เลี้ยงปลาท่ำสุด 1 รุ่น จำนวนรุ่นที่เลี้ยงปลาเฉลี่ย 1.17 รุ่น
 จำนวนรุ่นที่เลี้ยงปลาสูงสุด 3 รุ่น ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42

1.27 น้ำหนักปลาที่ได้จากการเลี้ยง

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 28) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 68.9 มีน้ำหนักปลาที่ได้จากการเลี้ยงน้อยกว่า 1,500 กิโลกรัม รองลงมาจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 มีน้ำหนักปลาที่ได้จากการเลี้ยงอยู่ระหว่าง 1,500-3,000 กิโลกรัม และจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 มีน้ำหนักปลาที่ได้จากการเลี้ยงมากกว่า 3,000 กิโลกรัม

ตารางที่ 28 น้ำหนักปลาที่ได้จากการเลี้ยงของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

น้ำหนักปลา (กิโลกรัม)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1,500	16	13.4
1,500-3,000	82	68.9
มากกว่า 3,000	21	17.6
รวม	119	100

น้ำหนักต่ำสุด 650 กิโลกรัม น้ำหนักเฉลี่ย 2,274.37 กิโลกรัม
 น้ำหนักสูงสุด 10,000 กิโลกรัม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1,315.49

1.28 รายได้จากการขายปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 29) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 81 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.1 มีรายได้จากการขายปลาน้อยกว่า 100,000 บาท รองลงมาจำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.3 มีรายได้จากการขายปลาอยู่ระหว่าง 100,000-300,000 บาท และจำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.6 มีรายได้จากการขายปลามากกว่า 300,000 บาท โดยมีรายได้จากการขายปลาต่ำสุด 32,500 บาท รายได้จากการขายปลาสูงสุด 2,500,000 บาท รายได้จากการขายปลาเฉลี่ย 248,040.34 บาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 325,510.57

ตารางที่ 29 รายได้จากการขายปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

รายได้จากการเลี้ยงปลา (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 100,000	15	12.6
100,000-300,000	81	68.1
มากกว่า 300,000	23	19.3
รวม	119	100

รายได้จากการขายปลาต่ำสุด 32,500 บาท

รายได้จากการขายปลาสูงสุด 2,500,000 บาท

รายได้จากการขายปลาเฉลี่ย 248,040.34 บาท

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 325,510.57

1.29 ระยะเวลาในการเลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 30) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.8 มีระยะเวลาในการเลี้ยงปลาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 6 เดือน รองลงมาจำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.2 มีระยะเวลาในการเลี้ยงปลาอยู่ระหว่าง 7-10 เดือน และจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 5 มีระยะเวลาในการเลี้ยงปลามากกว่า 10 เดือน

ตารางที่ 30 ระยะเวลาในการเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

ระยะเวลาในการเลี้ยงปลา(เดือน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 6	6	5.0
7-10	89	74.8
มากกว่า 10	24	20.2
รวม	119	100

ระยะเวลาในการเลี้ยงต่ำสุด 4 เดือน

ระยะเวลาในการเลี้ยงเฉลี่ย 9.33 เดือน

ระยะเวลาในการเลี้ยงต่ำสุด 12 เดือน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.723

1.30 แหล่งจำหน่ายปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 31) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 112 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.1 จำหน่ายปลาให้กับกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา รองลงมาจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.4 จำหน่ายปลาให้กับพ่อค้าคนกลาง และจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.7 จำหน่ายปลาเอง

ตารางที่ 31 แหล่งจำหน่ายปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

แหล่งจำหน่ายปลานิล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา	112	94.1
พ่อค้าคนกลาง	10	8.4
ขายเอง	2	1.7

1.31 สถานภาพตำแหน่งทางสังคม

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 32) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 67.2 ไม่มีสถานภาพตำแหน่งทางสังคม และจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 มีสถานภาพตำแหน่งทางสังคม

ตารางที่ 32 สถานภาพตำแหน่งทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

สถานภาพตำแหน่งทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีตำแหน่ง	80	67.2
มีตำแหน่ง	39	32.8
รวม	119	100

1.32 ตำแหน่งทางสังคม

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 33) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 มีตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน รองลงมา 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4 เป็น อสม. อปพร. ฯลฯ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 มีตำแหน่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 มีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านและผู้นำเกษตรกร

ตารางที่ 33 ตำแหน่งทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

ตำแหน่งทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ใหญ่บ้าน	2	1.7
กรรมการหมู่บ้าน	17	14.3
ผู้นำเกษตรกร	2	1.7
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	8	6.7
อื่น ๆ*	10	8.4
รวม	39	32.8

หมายเหตุ : อื่น ๆ ได้แก่ อสม. อปพร. ฯลฯ

1.33 การเข้าร่วมกิจกรรมกับทางชุมชนของเกษตรกร

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 34) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8 เข้าร่วมกิจกรรมเกือบทุกกิจกรรมกับชุมชน รองลงมาจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งกับชุมชน และจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 นาน ๆ ครั้ง เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

ตารางที่ 34 การเข้าร่วมกิจกรรมกับทางชุมชนของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

การเข้าร่วมกิจกรรมกับทางชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นาน ๆ ครั้ง	13	10.9
เกือบทุกครั้ง	70	58.8
ทุกครั้ง	36	30.3
รวม	119	100

1.34 การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 35) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 98.3 เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา และจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา

ตารางที่ 35 การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นสมาชิก	117	98.3
ไม่เป็นสมาชิก	2	1.7
รวม	119	100

1.35 ตำแหน่งภายในกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 36) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 83.2 ไม่มีตำแหน่งภายในกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา และจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 มีตำแหน่งภายในกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา

ตารางที่ 36 ตำแหน่งภายในกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

การมีตำแหน่งภายในกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีตำแหน่ง	20	16.8
ไม่มีตำแหน่ง	99	83.2
รวม	119	100

1.36 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 37) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 48.7 เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลาอยู่ระหว่าง 4-9 ปี รองลงมาจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลาน้อยกว่า 4 ปี และจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลามากกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี

ตารางที่ 37 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 4 ปี	32	26.9
4-9 ปี	58	48.7
มากกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	29	24.4
รวม	119	100

1.37 ข้อดีและข้อเสียการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 38 และ 39) พบว่าข้อดีของการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลานิล ส่วนใหญ่จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 92.4 มีตลาดรองรับการขายปลา และข้อเสียของการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลานิล ส่วนใหญ่จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 มีระยะเวลาในการจับปลาขายนาน

ตารางที่ 38 ข้อดีการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

ข้อดี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พันธุ์ปลามีคุณภาพ	102	85.7
จำหน่ายปลาได้ราคาดี	89	74.8
ซื้ออาหารในราคาถูก	96	80.7
มีตลาดรองรับการขายปลา	110	92.4

หมายเหตุ : ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 39 ข้อเสียการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

ข้อเสีย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำหน่ายปลาได้ราคาถูก	3	2.5
ซื้ออาหารในราคาแพง	4	3.4
ระยะเวลาในการจับปลาขายนาน	23	19.3

หมายเหตุ : ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

1.38 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงอำเภอ/จังหวัด

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 40) พบว่าการติดต่อ พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือ สอบถามข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ประมงอำเภอ/จังหวัด ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เกี่ยวกับการเลี้ยงปลานิล เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 77.3 ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง และจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง

ตารางที่ 40 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงอำเภอ/จังหวัดของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	27	22.7
ไม่เคย	92	77.3
รวม	119	100

1.39 การติดต่อกับนักวิชาการด้านการประมง

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 41) พบว่าการติดต่อ พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือ สอบถามข้อมูลกับนักวิชาการด้านการประมง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เกี่ยวกับการเลี้ยงปลานิล เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 83.2 ไม่เคยติดต่อกับนักวิชาการด้านการประมง และจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 เคยติดต่อกับนักวิชาการด้านการประมง

ตารางที่ 41 การติดต่อกับนักวิชาการด้านการประมงของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

การติดต่อกับนักวิชาการด้านการประมง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	20	16.8
ไม่เคย	99	83.2
รวม	119	100

1.40 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่กลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 42) พบว่าการติดต่อ พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือ สอบถามข้อมูลกับเจ้าหน้าที่กลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลานิล ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เกี่ยวกับเรื่องการเลี้ยงปลานิล เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่กลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลานิล

ตารางที่ 42 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่กลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่กลุ่มหรือชมรมผู้เลี้ยงปลานิล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	119	100
ไม่เคย	0	0
รวม	119	100

1.41 การติดต่อกับเพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 43) พบว่าการติดต่อ พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือ สอบถามข้อมูลกับเพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เกี่ยวกับเรื่อง การเลี้ยงปลานิล เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 83.2 เคยติดต่อกับเพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา และจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 ไม่เคยติดต่อกับเพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา

ตารางที่ 43 การติดต่อกับเพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

การติดต่อกับเพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	111	93.3
ไม่เคย	8	6.7
รวม	119	100

1.42 การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 44) พบว่าการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 73.9 ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา รองลงมาจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 เคยเข้ารับการอบรมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ครั้ง และจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 เคยเข้ารับการอบรมมากกว่า 2 ครั้ง

ตารางที่ 44 การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

การเข้ารับการอบรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	88	73.9
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ครั้ง	23	19.3
มากกว่า 2 ครั้ง	8	6.7
รวม	119	100

1.43 การทำศนศึกษาหรือศึกษาดูงานเกี่ยวกับเรื่องการเลี้ยงปลา

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 45) พบว่าการทำศนศึกษาหรือศึกษาดูงานเกี่ยวกับเรื่อง การเลี้ยงปลานิล เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 82.4 ไม่เคย ทำศนศึกษาหรือศึกษาดูงาน รองลงมาจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 เคยทำศนศึกษาหรือศึกษาดูงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ครั้ง และจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 เคยทำศนศึกษาหรือศึกษาดูงานมากกว่า 2 ครั้ง

ตารางที่ 45 การทำศนศึกษาหรือศึกษาดูงานเกี่ยวกับเรื่องการเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล

การทำศนศึกษาหรือดูงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	98	82.4
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ครั้ง	18	15.1
มากกว่า 2 ครั้ง	3	2.5
รวม	119	100

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงปลานิล

2.1 ความรู้ในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร

จากผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 46) พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 61.3 มีความรู้ในการเลี้ยงปลานิลในระดับสูง และร้อยละ 38.7 มีความรู้ในการเลี้ยงปลานิลในระดับปานกลาง

ตารางที่ 46 ความรู้ในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร

ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปานกลาง	46	38.7
สูง	73	61.3
รวม	119	100

เมื่อพิจารณาความรู้ในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรโดยแยกเป็นรายข้อ ซึ่งในแบบสอบถามใช้คำถามทั้งหมด 20 ข้อ และเป็นคำถามแบบเลือกตอบถูก หรือผิดทั้งหมด สามารถประเมินคำตอบของเกษตรกรได้ ดังนี้ (ตารางที่ 47)

ข้อ 1 ปลานิลเป็นปลาชนิดกินพืช ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 90.8 ตอบถูก และร้อยละ 9.2 ตอบผิด

ข้อ 2 ปลานิลสามารถนำมาเลี้ยงร่วมกับปลาชนิดต่าง ๆ ได้ทุกชนิด ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 87.4 ตอบถูก และร้อยละ 12.6 ตอบผิด

ข้อ 3 ปริมาณอาหารที่ให้ปลาจะขึ้นอยู่กับขนาดของปลา (ปลาตัวใหญ่ให้น้อย ปลาตัวเล็กให้มาก) และอุณหภูมิของน้ำ ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 68.9 ตอบถูก และร้อยละ 31.1 ตอบผิด

ข้อ 4 ระดับโปรตีนในอาหาร ลูกปลาต้องการระดับโปรตีนสูง แต่ปลาตัวใหญ่ต้องการระดับโปรตีนต่ำ ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 79.8 ตอบถูก และร้อยละ 20.2 ตอบผิด

ข้อ 5 การให้อาหารปลาควรให้เป็นจุด ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 68.9 ตอบผิด และร้อยละ 31.1 ตอบถูก

ข้อ 6 การเลี้ยงปลานิลต้องเลี้ยงในบ่อดินเท่านั้น ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 65.5 ตอบถูก และร้อยละ 34.5 ตอบผิด

ข้อ 7 การปล่อยลูกปลาขนาดนิ้วลงเลี้ยง สามารถปล่อยเวลาใดก็ได้ ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 72.3 ตอบถูก และร้อยละ 27.7 ตอบผิด

ข้อ 8 ปลานิลสามารถเลี้ยงในน้ำที่สกปรก เน้าเหม็นได้ ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 89.9 ตอบถูก และร้อยละ 10.1 ตอบผิด

ข้อ 9 ปลานิลเพศผู้จะตัวใหญ่กว่าปลาเพศเมีย ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 59.7 ตอบถูก และร้อยละ 40.3 ตอบผิด

ข้อ 10 การกำจัดคลิ่นสาบ โคลนจากปลานิล ทำได้โดยวิธีการนำปลาไปแช่ในน้ำสะอาด และงดให้อาหารเป็นเวลา 7 วัน ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 56.3 ตอบผิด และร้อยละ 43.7 ตอบถูก

ข้อ 11 อัตราการปล่อยลูกปลาขนาด 3-5 ซม. คือ 2,000-5,000 ตัว/ไร่ ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 83.2 ตอบถูก และร้อยละ 16.8 ตอบผิด

ข้อ 12 การเลี้ยงปลานิลสามารถเลี้ยงร่วมกับสัตว์บกได้ เช่น เป็ด ไก่ ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 79 ตอบถูก และร้อยละ 21 ตอบผิด

ข้อ 13 ในช่วงฤดูหนาวปลานิลจะกินอาหารน้อยลง ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 73.1 ตอบถูก และร้อยละ 26.9 ตอบผิด

ข้อ 14 ลักษณะของบ่อที่เลี้ยงปลานิล ควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเพื่อสะดวกในการจับปลา ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 85.7 ตอบถูก และร้อยละ 14.3 ตอบผิด

ข้อ 15 ปลาจะเกิดโรคและมีปรสิตเกาะ หากมีการปล่อยปลาลงเลี้ยงจนแน่น ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 79.8 ตอบถูก และร้อยละ 20.2 ตอบผิด

ข้อ 16 ในบ่อเลี้ยงถ้ามีปลาเพศเมียเท่ากับปลาเพศผู้ ปลาจะไม่โตหรือโตช้า และเกิดลูกหลานเต็มบ่อ ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 55.5 ตอบผิด และร้อยละ 44.5 ตอบถูก

ข้อ 17 ถ้าน้ำมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างต่ำจะทำให้ปลาโตช้าและอาจเป็นหมันได้ ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 51.3 ตอบผิด และร้อยละ 48.7 ตอบถูก

ข้อ 18 การใส่ปูนขาวสามารถปรับค่าความเป็นกรดเป็นด่างของน้ำให้สูงขึ้นได้ ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 79.8 ตอบถูก และร้อยละ 20.2 ตอบผิด

ข้อ 19 ก่อนปล่อยปลาเลี้ยงอีกรอบ ควรทำการตากบ่อเลี้ยงปลาเพื่อฆ่าเชื้อโรค ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 86.6 ตอบถูก และร้อยละ 13.4 ตอบผิด

ข้อ 20 ปลานิลแปลงเพศ คือ ปลาเพศผู้ที่เป็นหมัน ผลการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ร้อยละ 84 ตอบผิด และร้อยละ 16 ตอบถูก

เมื่อพิจารณาความรู้ในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร โดยแยกเป็นรายข้อพบว่าเกษตรกรมีความรู้ในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.66 คะแนน จากคะแนนเต็มรวมทุกข้อเท่ากับ 20 คะแนน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 47 ความรู้ในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร โดยแยกเป็นรายข้อ

ความรู้ในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร	ตอบถูก	ตอบผิด	SD
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
1. ปลานิลเป็นปลากินพืช	108 (90.8)	11 (9.2)	0.291
2. ปลานิลสามารถนำมาเลี้ยงร่วมกับปลาชนิดอื่นๆได้ทุกชนิด	104 (87.4)	15 (12.6)	0.333
3. ปริมาณอาหารที่ให้ปลากินจะขึ้นอยู่กับขนาดของปลา (ปลาตัวใหญ่ให้น้อย ปลาตัวเล็กให้มาก) และอุณหภูมิของน้ำ	82 (68.9)	37 (31.1)	0.465
4. ระดับโปรตีนในอาหาร ลูกปลาตัวเล็กต้องการระดับโปรตีน สูง แต่ปลาตัวใหญ่ต้องการระดับโปรตีนต่ำ	95 (79.8)	24 (20.2)	0.403
5. การให้อาหารปลาควรให้เป็นจุด	37 (31.1)	82 (68.9)	0.465
6. การเลี้ยงปลานิลต้องเลี้ยงในบ่อดินเท่านั้น	78 (65.5)	41 (34.5)	0.477
7. การปล่อยลูกปลานิลขนาดนิ้วลงเลี้ยงสามารถปล่อยเวลาใดก็ได้	86 (72.3)	33 (27.7)	0.450
8. ปลานิลสามารถเลี้ยงในน้ำที่สกปรก เน่าเหม็นได้	107 (89.9)	12 (10.1)	0.302
9. ปลานิลเพศผู้จะตัวใหญ่กว่าปลาเพศเมีย	71 (59.7)	48 (40.3)	0.493
10. การกำจัดกลิ่นสาบโคลนจากปลานิลทำได้โดยวิธีการนำปลา ไปแช่น้ำสะอาดและงดให้อาหารเป็นเวลา 7 วัน	52 (43.7)	67 (56.3)	0.498
11. อัตราการปล่อยลูกปลานิลขนาด 3-5 ซม. คือ 2,000-5,000 ตัว/ ไร่	99 (83.2)	20 (16.8)	0.376

N = 119

ตารางที่ 47 ความรู้ในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร โดยแยกเป็นรายข้อ (ต่อ)

ความรู้ในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร	ตอบถูก	ตอบผิด	SD
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
12. การเลี้ยงปลานิลสามารถเลี้ยงร่วมกับสัตว์บกได้ เช่น เป็ด ไก่	94 (79)	25 (21)	0.409
13. ในช่วงฤดูหนาวปลานิลจะกินอาหารน้อยลง	87 (73.1)	32 (26.9)	0.445
14. ลักษณะของบ่อที่เลี้ยงปลานิลควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเพื่อสะดวกในการจับ	102 (85.7)	17 (14.3)	0.351
15. ปลาจะเกิดโรคและมีปรสิตเกาะ หากมีการปล่อยปลาลงเลี้ยงจนแน่น	95 (79.8)	24 (20.2)	0.403
16. ในบ่อเลี้ยงถ้ามีปลาเพศเมียเท่ากับปลาเพศผู้ ปลาจะไม่โตหรือโตช้า และเกิดลูก หลานเต็มบ่อ	53 (44.5)	66 (55.5)	0.499
17. ถ้าน้ำมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างต่ำจะทำให้ปลาโตช้าและอาจเป็นหมันได้	58 (48.7)	61 (51.3)	0.502
18. การใส่ปูนขาวสามารถปรับค่าความเป็นกรดเป็นด่างของน้ำให้สูงขึ้นได้	95 (79.8)	24 (20.2)	0.403
19. ก่อนปล่อยปลาลงเลี้ยงอีกรอบ ควรตากบ่อเลี้ยงเพื่อฆ่าเชื้อโรคและศัตรูของปลา	103 (86.6)	16 (13.4)	0.343
20. ปลานิลแปลงเพศเป็นปลาเพศผู้และเป็นหมัน	19 (16)	100 (84)	0.368

N = 119

2.2 ทศนคติในการเรียงปลานิลของเกษตรกร

วิธีการวิเคราะห์ทศนคติในการเรียงปลานิลของเกษตรกร จำนวน 10 ข้อ ซึ่งในแบบสอบถามใช้คำถามแบบเลือกตอบ 3 แบบ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย เกณฑ์ในการวัดระดับทศนคติเกี่ยวกับการเรียงปลานิลของเกษตรกร พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนทศนคติ โดยคิดเทียบเป็นร้อยละของคะแนนเต็มทั้งหมด และแบ่งเกณฑ์การวัดระดับทศนคติ

กำหนดคะแนนเห็นด้วย = 3 คะแนน

กำหนดคะแนนไม่แน่ใจ = 2 คะแนน

กำหนดคะแนนไม่เห็นด้วย = 1 คะแนน

ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่ม โดยมีอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.66 จากสูตร (บุปผา, มปป : 21)

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น (Class Interval)} &= \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \end{aligned}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{3 - 1}{3} = 0.66$$

ดังนั้น ในการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ย จึงสามารถจัดลำดับคะแนน และแปลความระดับของทศนคติได้ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับของทศนคติ
คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง	สูง
คะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง	ต่ำ

จากการวิเคราะห์โดยแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ทั้งหมด 10 ประเด็น พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล มีระดับคะแนนทัศนคติในการเลี้ยงปลานิลเฉลี่ย 2.65 เกษตรกรมีทัศนคติสูง และมีรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ ดังนี้ (ตารางที่ 48)

1. รายได้ คือ สิ่งจูงใจที่ทำให้เกษตรกรสนใจในการเลี้ยงปลานิล (ข้อความเชิงบวก)

ในประเด็นนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.7 เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ร้อยละ 10.9 ไม่แน่ใจ และร้อยละ 3.4 ไม่เห็นด้วย ประเด็นนี้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.82

2. วัตถุประสงค์การเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร คือ เลี้ยงไว้เพื่อจำหน่าย (ข้อความเชิงบวก)

ในประเด็นนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.3 เห็นด้วยกับประเด็นนี้ และร้อยละ 6.7 ไม่แน่ใจ โดยประเด็นนี้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.93

3. การเลี้ยงปลานิลเป็นอาชีพที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง (ข้อความเชิงบวก)

ในประเด็นนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.2 เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ร้อยละ 13.4 ไม่แน่ใจ และร้อยละ 3.4 ไม่เห็นด้วย โดยประเด็นนี้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.80

4. เกษตรกรไม่จำเป็นต้องทำการเตรียมบ่อทุกครั้ง ก็สามารถเลี้ยงปลานิลให้ประสบความสำเร็จได้ (ข้อความเชิงลบ)

ในประเด็นนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ ร้อยละ 79 เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ร้อยละ 13.4 ไม่แน่ใจ และร้อยละ 7.6 ไม่เห็นด้วย โดยประเด็นนี้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.71

5. การใส่ปูนขาวในบ่อเลี้ยงปลานิลเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและทำให้เกษตรกรสิ้นเปลืองเงินทอง (ข้อความเชิงลบ)

ในประเด็นนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.8 ไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ร้อยละ 18.5 ไม่แน่ใจ 6.7 ไม่เห็นด้วย โดยประเด็นนี้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.68

6. ปลานิลเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย เจริญเติบโตเร็วและให้ผลผลิตต่อไร่สูง (ข้อความเชิงบวก)

ในประเด็นนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.3 เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ร้อยละ 18.5 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 4.2 ไม่เห็นด้วย โดยในประเด็นนี้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.73

7. การเลี้ยงปลานิลไว้เพื่อจำหน่ายเป็นหลักจำเป็นต้องให้อาหารสมทบกับปลานิลด้วย (ข้อความเชิงบวก)

ในประเด็นนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.4 เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ร้อยละ 20.2 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 13.4 ไม่เห็นด้วย โดยประเด็นนี้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.53

8. ปลานิลยังคงเป็นที่ต้องการของตลาดอยู่เสมอ (ข้อความเชิงบวก)

ในประเด็นนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.6 ไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ร้อยละ 9.2 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 4.2 เห็นด้วย โดยประเด็นนี้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.82

9. การเลี้ยงปลาทำให้เสียเวลาในการประกอบอาชีพ หลักหรือการทำงานด้านอื่น ๆ (ข้อความเชิงลบ)

ในประเด็นนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.6 เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ร้อยละ 21.8 ไม่แน่ใจ และร้อยละ 2.5 ไม่เห็นด้วย โดยในประเด็นนี้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.73

10. เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคเรื่องโรคปลา เกษตรกรคิดว่าการไปติดต่อเจ้าหน้าที่ประมงลำบาก และยุ่งยากมาก (ข้อความเชิงลบ)

ในประเด็นนี้ เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.4 เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ร้อยละ 31.1 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 23.5 ไม่เห็นด้วย โดยประเด็นนี้มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.78

ตารางที่ 48 ทศนคติในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร

ประเด็น	ระดับทัศนคติ			\bar{X}	SD	แปลความ
	3	2	1			
1. รายได้ คือ สิ่งจูงใจที่ทำให้เกษตรกรสนใจในการเลี้ยงปลานิล	102 (85.7)	13 (10.9)	4 (3.4)	2.82	0.463	สูง
2. วัตถุประสงค์การเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรคือ เลี้ยงไว้เพื่อจำหน่าย	111 (93.3)	8 (6.7)	-	2.93	0.251	สูง
3. การเลี้ยงปลานิลเป็นอาชีพที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง	99 (83.2)	16 (13.4)	4 (3.4)	2.80	0.480	สูง
4. เกษตรกรไม่จำเป็นต้องทำการเตรียมบ่อทุกครั้ง ก็สามารถเลี้ยงปลานิลให้ประสบความสำเร็จได้	9 (7.6)	16 (13.4)	94 (79.0)	2.71	0.599	สูง
5. การใส่ปูนขาวในบ่อเลี้ยงปลานิลเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและทำให้เกษตรกรสิ้นเปลืองเงินทอง	8 (6.7)	22 (18.5)	89 (74.8)	2.68	0.596	สูง
6. ปลานิลเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย เจริญเติบโตเร็วและให้ผลผลิตต่อไร่สูง	92 (77.3)	22 (18.5)	5 (4.2)	2.73	0.532	สูง
7. การเลี้ยงปลานิลไว้เพื่อจำหน่ายเป็นหลักจำเป็นต้องให้อาหารสมบทกับปลานิลด้วย	79 (66.4)	24 (20.2)	16 (13.4)	2.53	0.723	สูง
8. ปลานิลยังคงเป็นที่ต้องการของตลาดอยู่เสมอ	90 (75.6)	26 (21.8)	3 (2.5)	2.73	0.499	สูง
9. การเลี้ยงปลาทำให้เสียเวลาในการประกอบอาชีพหลักหรือการทำงานด้านอื่น ๆ	5 (4.2)	11 (9.2)	103 (86.6)	2.82	0.481	สูง
10. เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคเรื่องโรคปลา เกษตรกรคิดว่าการไปติดต่อเจ้าหน้าที่ประมงลำบากและยุ่งยากมาก	54 (45.4)	37 (31.1)	28 (23.5)	1.78	0.804	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม				2.653		สูง

2.3 การปฏิบัติในการเรียงลำดับของเกษตรกร

วิธีการวิเคราะห์การปฏิบัติในการเรียงลำดับของเกษตรกร ซึ่งในแบบสอบถามใช้คำถามทั้งหมด 12 ข้อ และเป็นคำถามแบบเลือกตอบ 3 ข้อ ก. ข. และ ค. เป็นการให้คะแนนการปฏิบัติ โดยผู้สัมภาษณ์ ซึ่งแสดงรายละเอียด (ตารางที่ 49) แบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 3 ช่วงคะแนน

กำหนดคะแนนปฏิบัติมากหรือเหมาะสม = 3 คะแนน

กำหนดคะแนนปฏิบัติปานกลาง = 2 คะแนน

กำหนดคะแนนปฏิบัติน้อยหรือไม่เหมาะสม = 1 คะแนน

ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่ม โดยมีอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.66 จากสูตร (บุปผา, มปป : 21)

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น (Class Interval)} &= \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \end{aligned}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{3 - 1}{3} = 0.66$$

ดังนั้น ในการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยจึงสามารถจัดลำดับคะแนน และแปลความระดับการปฏิบัติได้ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับการปฏิบัติ
คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง	มาก
คะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง	น้อย

จากการวิเคราะห์โดยแยกเป็นข้อต่าง ๆ ทั้งหมด 12 ข้อ พบว่าเกษตรกรมีระดับคะแนนการปฏิบัติในการเลี้ยงปลานิลเฉลี่ย 2.35 ถือว่าเกษตรกรมีการปฏิบัติในระดับสูง โดยเรียงลำดับจากการปฏิบัติในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรจากระดับมากไปน้อย ดังนี้

ลำดับที่ 1 ลูกพันธุ์ปลาที่นำมาเลี้ยง มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.85)

ลำดับที่ 2 ลักษณะการเลี้ยงปลานิล (ชนิดเดียว,รวมชนิด,เลี้ยงร่วมกับสัตว์บก) มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.71)

ลำดับที่ 3 ก่อนเริ่มเลี้ยงปลาอีกครั้งเกษตรกรมีการเตรียมบ่ออย่างไรบ้าง มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.67)

ลำดับที่ 4 อัตราการปล่อยลูกปลาขนาด 3-5 ซม. ใช้อัตราที่ตัว/ไร่ มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.61)

ลำดับที่ 5 ระดับความลึกของน้ำในบ่อเลี้ยงปลา มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.50)

ลำดับที่ 6 วิธีที่เหมาะสมในการกำจัด วัชพืชและพรรณไม้น้ำต่าง ๆ มีการปฏิบัติในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.45)

ลำดับที่ 7 การเลี้ยงปลาต่อรอบการผลิตมีการเปลี่ยนถ่ายน้ำกี่ครั้ง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.28)

ลำดับที่ 8 อาหารที่ใช้ในการเลี้ยงปลา มีการปฏิบัติในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.17)

ลำดับที่ 9 ระยะเวลาในการเลี้ยงปลานิล จากลูกปลาขนาด 2-3 ซม. (ปลานิว) มีการปฏิบัติในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.11)

ลำดับที่ 10 การให้อาหารของเกษตรกร มีการปฏิบัติในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.05)

ลำดับที่ 11 ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปล่อยลูกปลาลงเลี้ยง (ค่าเฉลี่ย 2.04)

ลำดับที่ 12 ในการเลี้ยงปลาของเกษตรกรเมื่อปลาป่วยเป็นโรคหรือป่วยตายโดยไม่ทราบสาเหตุ เกษตรกรจะปฏิบัติอย่างไร (ค่าเฉลี่ย 1.78)

ตารางที่ 49 การปฏิบัติในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร

การปฏิบัติ	ปฏิบัติ มากหรือ เหมาะสม	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย หรือไม่ เหมาะสม	\bar{x}	แปลผล
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. ลักษณะการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร	90 (75.6)	23 (19.3)	6 (5.0)	2.71	มาก
2. ก่อนเริ่มเลี้ยงปลาอีกครั้งเกษตรกรมีการเตรียมบ่ออย่างไรบ้าง	92 (77.3)	15 (12.6)	12 (10.1)	2.67	มาก
3. วิธีที่เหมาะสมในการกำจัด วัชพืชและ พรรณไม้น้ำต่าง ๆ	73 (61.3)	26 (21.8)	20 (16.8)	2.45	มาก
4. ลูกพันธุ์ปลาที่นำมาเลี้ยงของเกษตรกร	101 (84.9)	18 (15.1)	-	2.85	มาก
5. อัตราการปล่อยลูกปลาขนาด 3-5 ซม. ใช้อัตราที่ตัว/ไร่	75 (63.0)	42 (35.3)	2 (1.7)	2.61	มาก
6. ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปล่อยลูกปลา ลงเลี้ยง	28 (23.5)	68 (57.1)	23 (19.3)	2.04	ปานกลาง
7. การให้อาหารของเกษตรกร	9 (7.6)	107 (89.9)	3 (2.5)	2.05	ปานกลาง
8. อาหารที่ใช้ในการเลี้ยงปลา	20 (16.8)	99 (83.2)	-	2.17	ปานกลาง
9. ระดับความลึกของน้ำในบ่อเลี้ยงปลา	73 (61.3)	33 (27.7)	13 (10.9)	2.50	มาก
10. ในการเลี้ยงปลาต่อรอบการผลิตมีการ เปลี่ยนถ่ายน้ำกี่ครั้ง	55 (46.2)	42 (35.3)	22 (18.5)	2.28	ปานกลาง

N = 119

ตารางที่ 49 การปฏิบัติในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร (ต่อ)

การปฏิบัติ	ปฏิบัติ มากหรือ เหมาะสม	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย หรือไม่ เหมาะสม	\bar{x}	แปลผล
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
11. ระยะเวลาในการเลี้ยงปลานิล จากลูกปลา ขนาด 2-3 ซม. (ปลานี้ว)	26 (21.8)	80 (67.2)	13 (10.9)	2.11	ปานกลาง
12. ในการเลี้ยงปลาของเกษตรกรเมื่อปลา ป่วยเป็นโรคหรือป่วยตาย โดยไม่ทราบ สาเหตุ เกษตรกรจะปฏิบัติอย่างไร	15 (12.6)	63 (52.9)	41 (34.5)	1.78	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม				2.351	มาก
				N = 119	

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับการสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร (วัดจากรายได้สุทธิจากการจำหน่ายปลา/ปี)

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา ความมีวินัยของเกษตรกร ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน ภาวะหนี้สิน ต้นทุนการเลี้ยงปลา รายได้จากการเลี้ยงปลา สถานภาพทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงปลา การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง การติดต่อกับนักวิชาการด้านการประมง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชมรมผู้เลี้ยงปลา การติดต่อกับเพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา ประสบการณ์ในการฝึกอบรมการเลี้ยงปลา ความรู้ในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร ทักษะคิดในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร และการปฏิบัติในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร กับตัวแปรตาม ได้แก่ ความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร โดยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติเพื่อทำการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Science or SPSS for Windows) เป็นสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมดกับความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร (ตารางที่ 50) เปรียบเทียบเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน พบว่า ตัวแปรอิสระส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับต่ำ ตามเกณฑ์วัดความสัมพันธ์ของ บุนผา (ม. ป. ป. : 148) และพบว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งจะทำให้ค่าของ R^2 เปลี่ยนไปนั้นไม่มี เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่มีตัวใดที่มีค่าใกล้เคียง 1 หรือ 0.7 และปรากฏว่า มีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ X_5 (ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา) X_9 (รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน) และ X_{16} (การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชมรมผู้เลี้ยงปลา) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับตัวแปรตาม และมีตัวแปรอิสระ 3 ตัว คือ X_7 (ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา) X_8 (จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา) และ X_{11} (ต้นทุนการเลี้ยงปลา) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับตัวแปรตาม

ตารางที่ 50 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด กับความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร

Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	
Y	1	.036	.049	.025	-.020	.184*	-.064	.662**	.643**	.181*	.119
X ₁		1	.426**	-.668**	.266**	.404**	-.081	-.120	-.031	-.156	-.048
X ₂			1	-.379**	.021	.146	.013	-.075	.019	-.058	.095
X ₃				1	-.145	-.329**	-.008	.179	.186*	.343**	.114
X ₄					1	.145	-.001	-.091	-.009	-.129	-.050
X ₅						1	.077	.095	-.014	.003	-.020
X ₆							1	.026	-.189*	-.134	-.192*
X ₇								1	.629**	.422**	.139
X ₈									1	.393**	.089
X ₉										1	.595**
X ₁₀											1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 50 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด กับความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร
(ต่อ)

	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	X ₁₉	X ₂₀	X ₂₁
Y	.531**	-.037	.053	-.043	.122	.235*	-.015	.084	.058	.070	.054
X ₁	-.018	.038	.036	.023	.074	.080	-.022	.095	-.074	-.015	.079
X ₂	.027	.024	-.019	-.063	.061	.099	-.018	-.048	-.100	.090	.052
X ₃	.145	-.058	-.087	-.007	.114	-.042	.026	.001	.184*	.072	-.002
X ₄	-.063	.115	.019	-.080	.120	-.206*	-.011	.271**	-.206*	-.284**	-.206*
X ₅	.062	.001	.116	.077	.020	.111	.086	.090	.112	-.031	.109
X ₆	-.116	.213*	.143	.182*	-.013	.056	.023	.138	.185*	.064	.207*
X ₇	.688**	-.114	.053	-.069	.111	.174	-.058	-.035	.156	.192*	.148
X ₈	.688**	-.095	-.013	-.033	.244**	.150	.123	.147	.084	.123	.095
X ₉	.345**	-.083	-.123	-.017	.107	.299**	.139	.132	.206*	.305**	.272**
X ₁₀	.190*	-.087	-.119	.025	.089	.041	-.091	.056	-.075	.103	.045
X ₁₁	1	-.095	.071	-.053	.237**	.092	.035	-.009	.113	.161	.192*
X ₁₂		1	.091	.066	.026	-.066	.031	.210*	.088	-.181*	-.202*
X ₁₃			1	-.074	-.062	.094	.016	.066	.093	-.023	.053
X ₁₄				1	.115	-.003	-.016	.194*	.041	-.089	-.059
X ₁₅					1	.103	-.058	.074	-.060	.155	.016
X ₁₆						1	.223*	-.085	.047	.507**	.458**
X ₁₇							1	.250**	.122	-.088	.014
X ₁₈								1	.085	-.059	-.050
X ₁₉									1	.298**	.186*
X ₂₀										1	.571**
X ₂₁											1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อ

Y	=	ความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร (รายได้สุทธิจากการจำหน่ายปลา/ปี)
X ₁	=	อายุ
X ₂	=	สถานภาพ
X ₃	=	ระดับการศึกษา
X ₄	=	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
X ₅	=	ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา
X ₆	=	ความมีวินัยของเกษตรกร
X ₇	=	ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา
X ₈	=	จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา
X ₉	=	รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน
X ₁₀	=	ภาวะหนี้สิน
X ₁₁	=	ต้นทุนการเลี้ยงปลา
X ₁₂	=	สถานภาพทางสังคม
X ₁₃	=	การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงปลา
X ₁₄	=	การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง
X ₁₅	=	การติดต่อกับนักวิชาการด้านการประมง
X ₁₆	=	การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชมรมผู้เลี้ยงปลา
X ₁₇	=	การติดต่อกับเพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา
X ₁₈	=	ประสบการณ์ในการฝึกอบรมการเลี้ยงปลา
X ₁₉	=	ความรู้ในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร
X ₂₀	=	ทัศนคติในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร
X ₂₁	=	การปฏิบัติในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร

ตารางที่ 51 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบลำดับขั้นโดยสรุป ความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร (วัดจากรายได้สุทธิจากการจำหน่ายปลาปี)

ตัวแปร	R	R ²	R ² _{adj}	B	Beta	t
- ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา	.662	.438	.433	21,438.489	.460	5.935
- จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา	.723	.523	.515	39,064.875	.460	6.005
- รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน	.741	.550	.538	-.466	-.393	-4.585
- ภาวะหนี้สิน	.758	.575	.560	.131	.243	3.253
- การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชมรมผู้เลี้ยงปลา	.780	.608	.591	9,117.761	.179	2.889
- ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา	.791	.625	.605	7,666.499	.133	2.266
ค่าคงที่				-129,053.25		-4.041

F = 31.132

จากตารางที่ 51 พบว่าตัวแปรอิสระ 6 ตัว ได้แก่ ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน ภาวะหนี้สิน และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชมรมผู้เลี้ยงปลา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร อธิบายได้ว่า ตัวแปรขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา มีผลต่อความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร รองลงมา คือ จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน ภาวะหนี้สิน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชมรมผู้เลี้ยงปลา และประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา ตามลำดับความสามารถของตัวแปรอิสระต่าง ๆ ในการอธิบายความผันแปรของความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรจะเพิ่มขึ้น ตามจำนวนตัวแปรที่นำมารวมกัน ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแล้วจะสามารถอธิบายความผันแปรของความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรได้ร้อยละ 62.5

แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร (วัดจากรายได้สุทธิจากการจำหน่ายปลาปี) มีจำนวนทั้งหมด 6 ตัวแปร ดังนี้

- มีตัวแปรอิสระจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา ภาวะหนี้สิน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชมรมผู้เลี้ยงปลา และประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรในทางบวก (แปรผันตาม) และ

- ตัวแปรอิสระอีก 1 ตัวแปร ได้แก่ รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกรในทางลบ (แปรผกผัน)

จากสมการ

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9 + b_{10}x_{10} + b_{11}x_{11} + b_{12}x_{12} + b_{13}x_{13} + b_{14}x_{14} + b_{15}x_{15} + b_{16}x_{16} + b_{17}x_{17} + b_{18}x_{18} + b_{19}x_{19} + b_{20}x_{20} + b_{21}x_{21}$$

เมื่อ

Y = ความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร (รายได้สุทธิจากการจำหน่ายปลาปี)

a = ค่าคงที่

$b_1 \dots b_{21}$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่นที่มีอยู่ในสมการที่คงที่แล้ว

X_1 = อายุ

X_2 = สถานภาพ

X_3 = ระดับการศึกษา

X_4 = จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

X_5 = ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา

X_6 = ความมีวินัยของเกษตรกร

X_7 = ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา

X_8 = จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา

X_9 = รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน

X_{10} = ภาวะหนี้สิน

X_{11} = ต้นทุนการเลี้ยงปลา

X_{12} = สถานภาพทางสังคม

X_{13} = การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงปลา

X_{14} = การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง

X_{15} = การติดต่อกับนักวิชาการด้านการประมง

X_{16} = การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชมรมผู้เลี้ยงปลา

X_{17} = การติดต่อกับเพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา

X_{18} = ประสบการณ์ในการฝึกอบรมการเลี้ยงปลา

X_{19} = ความรู้ในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร

X_{20} = ทักษะคติในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร

X_{21} = การปฏิบัติในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร

นำมาเขียนเป็นสมการถดถอยพหุ คือ

$$Y = a + b_5x_5 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9 + b_{11}x_{11} + b_{16}x_{16}$$

แทนค่า ได้ดังนี้

ความสำเร็จในการเลี้ยง ปลานิลของเกษตรกร	$= (-129053.251) + 21438.489 \text{ (ขนาดพื้นที่บ่อเลี้ยงปลา)} + 39064.875 \text{ (จำนวนบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา)} + (-0.466) \text{ (รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน)} + 0.131 \text{ (ภาวะหนี้สิน)} + 9117.761 \text{ (การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชมรมผู้เลี้ยงปลา)} + 7666.499 \text{ (ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา)}$
---	---

$$R = 0.791, R^2 = 0.625, R^2_{adj} = 0.605, SE_{est} = 115546.85, F = 31.132$$

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเลี้ยงปลานิล ของเกษตรกร

ในการศึกษาปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้สอบถามโดยใช้คำถามปลายปิดและปลายเปิด โดยเกษตรกร ให้ความเห็นความคิดเห็น ดังนี้

4.1 ปัญหา และอุปสรรคในการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร

วิธีการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงปลานิลของเกษตรกร โดยใช้วิธีกำหนดคะแนนตามระดับความถี่ของปัญหาในช่วงระยะเวลา 1 ปี ดังนี้

ระดับการมีปัญหามาก = 3 คะแนน

ระดับการมีปัญหปานกลาง = 2 คะแนน

ระดับการมีปัญหาน้อย = 1 คะแนน

ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่ม โดยมีอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.66 จากสูตร (บุปผา, มปป : 21)

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น (Class Interval)} &= \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{แทนค่า} &= \frac{3 - 1}{3} = 0.66 \end{aligned}$$

ดังนั้น ในการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยจึงสามารถจัดลำดับคะแนน และแปลความระดับของ ปัญหาได้ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับความถี่ของปัญหา
2.34-3.00	มีปัญหาในระดับมาก
1.67-2.33	มีปัญหาในระดับปานกลาง
1.00-1.66	มีปัญหาในระดับน้อย

ผลการวิเคราะห์ปัญหาที่เกษตรกรพบในการเลี้ยงปลานิล (ตารางที่ 52) พบว่าเกษตรกรมีปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 1.828) โดยเรียงลำดับจากประเด็นปัญหาที่เกษตรกรพบมากไปหาน้อย ดังนี้

- ลำดับที่ 1 อาหารปลาไม่มีราคาแพง มีปัญหาในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.47)
- ลำดับที่ 2 การดูแล เอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ประมง มีปัญหาในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.35)
- ลำดับที่ 3 ความรู้และเทคนิคการเลี้ยง มีปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.06)
- ลำดับที่ 4 ขาดแคลนแหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงปลา มีปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.05)
- ลำดับที่ 5 มีพื้นที่ในการเลี้ยงปลาน้อย มีปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.84)
- ลำดับที่ 6 ผลผลิตที่ได้จากการเลี้ยงปลานิลไม่ดี มีปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.76)
- ลำดับที่ 7 ขาดแคลนแหล่งเงินทุนในการเลี้ยงปลา มีปัญหาในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 1.66)
- ลำดับที่ 8 ปลานิลขายไม่ได้ราคา มีปัญหาในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 1.64)
- ลำดับที่ 9 ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต มีปัญหาในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 1.49)
- ลำดับที่ 10 ปลานิลเป็นโรคบ่อย เลี้ยงไม่โต มีปัญหาในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 1.42)
- ลำดับที่ 11 พันธุ์ปลานิลไม่ได้คุณภาพ มีปัญหาในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 1.37)

ตารางที่ 52 จำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยของเกษตรกร แยกตามปัญหา และความถี่ในการมีปัญหา

ปัญหาและอุปสรรค	ระดับปัญหา			\bar{X}	SD	แปลความ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. ขาดแคลนแหล่งเงินทุนในการเลี้ยงปลา	20 (16.8)	49 (41.2)	39 (32.8)	1.66	0.868	ต่ำ
2. มีพื้นที่ในการเลี้ยงปลาน้อย	34 (28.6)	44 (37)	29 (24.4)	1.84	0.957	ปานกลาง
3. ขาดแคลนแหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงปลา	47 (39.5)	40 (33.6)	23 (19.3)	2.05	0.946	ปานกลาง
4. อาหารปลาไม่มีราคาแพง	68 (57.1)	39 (32.8)	12 (10.1)	2.47	0.674	สูง
5. พันธุ์ปลานิลไม่ได้คุณภาพ	6 (5.0)	41 (34.5)	63 (52.9)	1.37	0.699	ต่ำ
6. ปลานิลเป็นโรคบ่อย เลี้ยงไม่โต	13 (10.9)	45 (37.8)	40 (33.6)	1.42	0.907	ต่ำ
7. ผลผลิตที่ได้จากการเลี้ยงปลานิลไม่ดี	18 (15.1)	54 (45.4)	47 (39.5)	1.76	0.701	ปานกลาง
8. ปลานิลขายไม่ได้ราคา	15 (12.6)	49 (41.2)	52 (43.7)	1.64	0.733	ต่ำ
9. ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต	9 (7.6)	47 (39.5)	56 (47.1)	1.49	0.723	ต่ำ
10. การดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ประมง	55 (46.2)	51 (42.9)	13 (10.9)	2.35	0.671	สูง
11. ความรู้และเทคนิคการเลี้ยงปลานิล	27 (22.7)	60 (50.4)	26 (21.8)	2.06	0.705	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม				1.828	0.780	ปานกลาง

หมายเหตุ : เกษตรกรสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

N=119

4.2 ข้อเสนอแนะในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร

1. เจ้าหน้าที่ประมงควรดูแลเอาใจใส่ และให้ความสำคัญกับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในพื้นที่ของตนเองให้มากขึ้น
2. หน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาครัฐ สถาบันการศึกษา หน่วยงานด้านการเกษตร (กรมประมง) ควรเข้ามาดูแลให้คำแนะนำ โดยเฉพาะในเชิงวิชาการ
3. ให้เจ้าหน้าที่ประมงมาดูแล และแนะแนวทางให้เกษตรกรมีความรู้ เช่น เรื่อง โรคปลา คุณภาพน้ำ ฯลฯ
4. ให้รัฐบาลสนับสนุนเรื่องเงินทุนในการเลี้ยงปลา เพราะเกษตรกรบ้่างรายมีเงินลงทุนน้อย
5. ให้เจ้าหน้าที่ประมงส่งเสริมความรู้ และจัดอบรมการเลี้ยงปลานิลเพื่อเพิ่มผลผลิตให้การเลี้ยงปลาให้สูงขึ้น
6. ให้ภาครัฐผลิตอาหารปลาจำหน่ายให้แก่เกษตรกรในราคาถูกลง และช่วยหาตลาดรองรับผลผลิต ให้ขายได้ในราคาที่ดี เพราะมีปลานิลจากจังหวัดเชียงรายมาตีตลาดในปีการผลิต 2551/2552 ทำให้ตลาดลดลง
7. ให้เจ้าหน้าที่ประมงส่งเสริมทางการตลาด การแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า (ผลผลิตของกลุ่ม อ.สันทราย ที่เหมาะสม ประมาณ 2 ตัน/วัน ปัจจุบันเฉลี่ยอยู่ที่ 700 กิโลกรัม/วัน)
8. ให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาคัญแล้้ง เนื่องจากแหล่งน้ำในพื้นที่มีปริมาณลดลง
9. ให้รัฐบาลมีหลักประกันในการเลี้ยงปลานิล (ประกันราคาปลา)